

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

166

april 2019

verantwoordelijke uitgever
Postbus 105 – 2200 Herentals

Numismatica Herentals EGMP
redactie : Rudy Dillen

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter - secretaris - redacteur 0471-329179 rudy.dillen@telenet.be
Marc De Quint	penningmeester - schatbewaarder 0474-448096 marcdequint@gmail.com
Koen De Pooter	veilingmeester - waardebeoordelingen 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Frank Lippens	webmaster - archivaris - bibliothecaris 0475-552400 frank.lippens1@skynet.be
Herwig Helsen	bibliothecaris - standhouders 0479-208820 herwig.helsen1@telenet.be

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals
rekeningnummer	BE43 0014 2061 3601 GEBABEBB
lidgeld-2019 14 €	lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP (20 € voor leden in het buitenland)
10 €	lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals enkel voor leden van andere EGMP-afdelingen (12 € voor leden in het buitenland)
1 €	éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers
gratis toegang	voor -18 jaar, vergezeld van een volwassen lid
aangesloten bij	E.G.M.P. - Koninklijke Vereniging Herentalse Cultuurraad
website	www.numismatica-herentals.be

maandelijks clubactiviteit op de 2e zondag van de maand, 8.30-12u
Parochiezaal St-Antonius - Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals

zondag 14 april 2019 12 mei - 9 juni - 14 juli - 11 augustus

cover: toen Keizer Karel op één van zijn reizen Olen zou aandoen, had het dorpsbestuur beslist om de dorstige keizer een frisse pot bier aan te bieden. Op de bewuste dag stond de barmeid buiten klaar, maar vermits ze de pot bij het enige oor vasthield zag de keizer geen mogelijkheid deze te grijpen en reed door. Daarop werd beslist bij zijn terugkeer het bier te schenken in een pot met 2 oren, het zou dan wel lukken. Maar ook nu liep het weer mis vermits de meid de pot aanreikte met haar 2 handen geklemd om de 2 oren. Met een pot met 3 oren zou het dan wel lukken? Bij een 3e passage van de keizer hield de goede vrouw de pot echter vast met beide handen, het 3e oor naar zich gekeerd ... De keizer beleefde wellicht een dorstige dag, want met zijn hand onder de pot door greep hij het 3e oor vast en dronk het in één teug leeg ... **echt gebeurd!**

Tentoonstelling

CLUBNIEUWS

Fietstaksplaten werden in de provincie Antwerpen ingevoerd vanaf 1894 en dit tot 1986. Ze kostten destijds 10 frank per jaar, wat vrij duur was. Een belangrijk discussiepunt was of de belasting moest opgelegd worden aan de fiets of aan de fietser? Antwerpen koos voor de fietser. Kom meer te weten over onze vroegere *veloplatten* in een tentoonstelling, ingericht door Raf Van Gompel. Een infobundeltje ligt weer klaar!

Kuvee Numismatik tgv. viering 15-jarig clubbestaan

Van de unieke en gelimiteerde **Kuvee Numismatik - Brut Natuur**, zijn nog steeds flessen beschikbaar aan 12 euro per stuk. Deze lekkere schuimwijn van eigen bodem, met gepersonaliseerd wijnetiket en capsule, kwam tot stand via een samenwerking met het lokale Wijndomein Roothoof. Afhalen bij onze 'barmoeders' aan de toog, bestellen bij rudy.dillen@telenet.be.

15 JAAR NUMISMATICA HERENTALS EGMP

Terwijl Frank en Herwig de jeugd-, aanwezigheids- en de lootjestombola afwerken, brengen Marc en Sonja de clubveiling al in stelling.

- 11.15u **Bekendmaking winnaar muntenpuzzel** strookjes vóór 11u!
* zilveren crown, George V zilveren Jubileum - U.K. 1935
- 11.20u **Trekking van de jeugdombola** gratis lootje voor -18 jaar
munt + biljet + pakketje muntenhouders altijd-prijs!
- 11.25u **Aanwezigheidstombola** gratis voor alle aangesloten leden

zilveren 10 markkaa, E.K. Atletiek Helsinki - Finland 1971

* zilveren naslag, kroon van Rudolf II - Oostenrijk-Hong. 1602

* zilveren 100 francs, generaal La Fayette - Frankrijk 1987

zilveren 1 rand, aftreden president Dongses - Z-Afrika 1969

- 11.30u **Trekking lootjestombola** 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

* gouden penning, Rubensjaar Antwerpen - België 1977

zilveren 10 lirot, Pidyon Haben - Israel 1974

zilveren 5 frank, Leopold II - België 1875

* zilveren one crown, XII World Cup Spain - Isle of Man 1982

zilveren 2 1/2 gulden, koningin Wilhelmina - Nederland 1930

zilveren 500 drachme, XIII PanEuro Spelen - Griekenland 1982

* zilveren ecu, Hertog van Brabant - België 1993

zilveren 1000 zloty, Paus Johannes-Paulus II - Polen 1982

met telkens een lekkere fles Solatio Rouge, Pays d'Oc - Frankrijk, 2016

- 11.35u **Start van de clubveiling** tijdig biednummer afhalen!

Bezoek aan Romeins Archeologisch Park Xanten

Op zaterdag 22 juni 2019 organiseert de Diestse Studiekring, via carpooling, een daguitstap naar het Archeologisch Museum in Xanten (D). Deze kleine middeleeuwse stad kende een rijke voorgeschiedenis die teruggaat tot de Romeinse tijd, zie ook www.apx.lvr.de.

Vervoer: samenkomst om 8u op de Park&Ride van Lummen, ten laatste om 8.30u wordt vertrokken in carpooling naar Xanten (1.40u rijden). Chauffeurs die hun auto willen delen mogen zich op voorhand melden, passagiers betalen 10 euro ter compensatie van de autorit.

Lokatie: LVR-Archeologisch Park - Wardter Straße, D-46509 Xanten
Toegangsprijs voor Park & Museum: 9 euro, kinderen tot 18 jaar: gratis
Vrijblijvend: audio (Engels/Frans/Duits) beschikbaar: 3 euro pp.

Programma: ca. 10u verzamelen in de Romeinse taverne aan de ingang van het Park waar drank en gebak kan genuttigd worden. Daarna wandeling door het park langs oa. arena en haventempel. Het bezoek is grotendeels in de buitenlucht, m.a.w. hou rekening met de weersomstandigheden. Om 12u wandeling naar dorpje Xanten ($\pm 1,5$ km) voor lunch in 'Das Gothisches Haus' (restaurant van ca. 1540). Na de lunch bieden we een vrij programma aan met bezoek aan het RömerMuseum in het Park of een vrij bezoek aan het middeleeuwse dorpje Xanten.

Inschrijven kan tot 30 april, met vermelding chauffeur/passagier bij linda.everaert1@telenet.be of rudy.dillen@telenet.be.

Herzlich willkommen im
LVR-Archäologischen Park Xanten

De munten van Karel V

Om te voorzien in hun behoefte aan munten konden de tijdgenoten van Karel V terugvallen op een uitgekiend stelsel van muntateliers, verspreid over het hele rijk. Zij voorzagen in de behoefte van zowel het lokale betalingsverkeer als de internationale handel. Elk muntatelier sloeg de in eigen land voorgeschreven muntsoorten. In de Zuidelijke Nederlanden werd in Antwerpen, Brugge, Namen en Maastricht munten geslagen.

De ateliers situeerden zich op strategische plekken langs belangrijke handelsroutes. Langs die routes kwamen heel wat vreemde munten het land binnen. Hun kwaliteit was soms bedenkelijk en meestal hadden ze ook geen wettelijke koers in onze contreien. Ze werden dan ook in de plaatselijke ateliers gesmolten en hermint tot de wettelijk gangbare muntsoorten. Op die manier werden ze opnieuw in circulatie gebracht.

Om munt te slaan was in de eerste plaats voldoende edelmetaal nodig. Enerzijds haalden de munters hun metaal uit het versmelten van vreemde en uit omloop genomen munten, anderzijds was er ook de instroom aan ongemunt edelmetaal uit Centraal-Europa en geleidelijk aan ook uit de Nieuwe Wereld. Recent onderzoek heeft aangetoond dat het zilver van de Carolusgulden nog hoofdzakelijk uit Centraal-Europa afkomstig was. De Filipsdaalders van Karels zoon, Filips II, bevatten wel al meer Amerikaans zilver.

Spaanse real 1517 Antwerpen, zilver (kz)
T.g.v. zijn aantreden als koning van Castilië op 27 mei 1516, besluit Karel V om hele, halve en kwart realen in Antwerpen (herkenbaar aan het handje), te laten aanmunten. Hij deed dit waarschijnlijk om over contant geld te beschikken voor zijn reis naar Spanje. De munten dragen Karels' naam en die van zijn moeder, Johanna van Castilië.

Keizer Karel verpachtte zijn muntateliers aan particulieren, die als muntmeester het atelier voor eigen rekening uitbaatten. Hij liet zich wel vertegenwoordigen door ambtenaren, waarbij de waardijn de belangrijkste was. De waardijn stond in voor de algemene kwaliteit en de controle van het aantal geslagen stukken, met het oog op de correcte en

volledige inning van de verschuldigde belasting of muntrecht (*seigneurie*). De eigenlijke aanmunting gebeurde door werkluï in loondienst van de muntmeester. Hiervoor waren een hamer en twee gegraveerde muntstempels nodig. De onderste stempel, met de afbeelding van de voorzijde, werd in een aambeeld bevestigd. De bovenste stempel, met de afbeelding van de keerzijde, werd aan een houten steel vastgemaakt, die de munter in de ene hand vasthield, terwijl zijn andere hand een zware hamer omknelde. Het metalen plaatje werd tussen de stempels gelegd, waarop de hamerslag volgde.

Gouden halve reaal, Antwerpen

Vanaf 1521 laat Karel V zich meer en meer gelden als soevereine vorst en wordt de macht meer gecentraliseerd. De munten uit die tijd laten dit duidelijk blijken door de aanwezigheid van zijn persoonlijk devies: DA MIHI VIRTUTEM CONTRA HOSTES TVOS, 'Geef mij sterkte tegen Uw

vijanden', doelend op de 'ongelovigen': protestanten en Turken.

Met het oog op de behoeften van de kleine man besloot Karel V ook het kleingeld te hervormen. De Vlaamse en Brabantse dubbele mijt of korte die hij in 1543 liet slaan, bevatte geen zilver meer, maar was volledig van koper. Opdat deze 'fiduciaire' munt vlot haar weg zou vinden in het betalingsverkeer, plaatste de keizer zijn portret ook op deze pasmunt met weinig waarde.

Dubbele mijt of korte, Antwerpen, 1543

De kleinste muntstukken waren gemaakt van biljoen, een legering van koper en zilver, voornamelijk gebruikt voor de dagdagelijkse betalingen van het gewone volk. Bovenaan het jaartal 1543, het jaar waarin Keizer Karel de muntstukken liet slaan in Antwerpen. Rondom de Latijnse zin: CAROLVS DEI GRATIA ROMANORVM IMPERATOR HISPANIARVM REX, of 'Karel, bij de gratie Gods, Rooms Keizer, Koning van Spanje'.

In 1530 was Karel V de machtigste monarch in Europa. Zijn rijk vertoonde echter een zeer heterogeen karakter. Er was geen sprake van een eenheidsstaat, noch van een gemeenschappelijke munt voor al zijn Europese gebieden. Iets dergelijks is trouwens nooit zijn ambitie geweest. Ieder gebied had een afzonderlijke administratie met eigen

wetten en instellingen, ook op monetair vlak. Keizer Karel sloeg overal munt in eigen naam en plaatste overal zijn eigen beeldenaar op de munten, maar hij behield de muntsoorten van elk land.

Hoewel de Italiaanse, Spaanse, Nederlandse en Duitse munten van Karel V er soms heel verschillend uitzagen, hadden ze één ding gemeen: de munten hadden een intrinsieke waarde, deze hangt af van het gewicht aan goud of zilver. In de internationale handel was de munteenheid voornamelijk een handelsgoed in de vorm van een hanteerbare hoeveelheid edelmetaal. Het gehalte ervan was gekend of kon worden vastgesteld. Bijgevolg was het een handig ruilmiddel om andere producten mee aan te schaffen.

In de Zuidelijke Nederlanden introduceerde Karel V in 1521 per ordonantie de gouden Carolusgulden, in 1543 aangevuld met zijn tegenhanger in zilver. Op de zilveren Carolusgulden prijkt een realistisch portret van de keizer, met zijn kenmerkende Habsburgse kin, baard en wapenuitrusting. Dit portret zal vier eeuwen later ook op de eerste Belgische munten in ecu prijken. De *European Currency Unit*, een korf Europese munten, werd in 1979 gecreëerd om de stabiliteit van de Europese munteenheden te bevorderen en de komst van de toekomstige munt voor te bereiden. In 1995 werd de benaming ECU vervangen door EURO, die we vandaag nog steeds gebruiken. België was echter het eerste land om de Europese munteenheid te gebruiken. Het sloeg vanaf 1987 munten in ECU, die op het grondgebied van België een wettig betaalmiddel waren. De eerste munten hadden een waarde van 5 en 50 ECU, met op de voorzijde een heruitgave van de zilveren Carolusgulden.

CAROLVS D . G . ROM . IMP . HISP . REX . DVX . BVRG C . F

Evolutie van de prijzen en lonen ten tijde van Karel V

De eerste helft van de 16e eeuw was een periode van groei. De bevolking nam fors toe en de economische activiteit kende een expansie. Door de bijzondere grote vraag stegen de graanprijzen in de Nederlanden tussen 1500 en 1555 met gemiddeld 130%. Maar door het grote aanbod arbeidskrachten bleven de lonen achter op de prijsstijgingen van levensmiddelen. In Vlaanderen en Henegouwen bleven de lonen tot 1556 nagenoeg onveranderd. In Brabant werden ze vanaf 1543 enigszins aan de levensduurte aangepast. De koopkracht van de loontrekkenden in de tijd van Karel V was aan een voortdurende vermindering onderhevig.

Brood was het belangrijkste bestanddeel voor het grootste deel van de bevolking. We nemen aan dat het gemiddelde verbruik per persoon en per dag ca. 750 gram bedroeg. De prijs van het brood was dus bepalend om te kunnen overleven.

Terwijl de prijzen stegen, bleven de lonen gedurende de hele eerste helft van de 16e eeuw stabiel. Het gemiddelde zomerdagloon van een bouwvakker bedroeg ongeveer 3 stuivers. Het winterdagloon lag nog een stuk lager, omdat de dagen en dus ook de arbeidsduur tijdens de winter aanzienlijk korter was. Niet te vergeten dat het gezin van de bouwvakker enkel dit loon had om van te leven en dat ook de prijzen van andere levensmiddelen zoals boter, vlees en bier bleven stijgen.

Hoeveel waren de stuivers van Karel V waard? De zilveren Carolus-gulden was 20 stuivers waard, de koperen korte amper 2 milt of 1/24e stuiver. De zilveren reaal was 3 stuivers waard en kwam dus overeen met het gemiddelde dagloon.

3 stuivers (1521-1545), Karel V, Antwerpen, zonder jaartal

LOT	PRIJS	LOT	PRIJS	LOT	PRIJS	LOT	PRIJS
11	392	148	330	378	292	484	131
13	468	150	246	386	247	530	235
15	3	154	229	387	520	555	578
41	1	253	280	388	110	568	341
42	41	267	63	389	472	570	44
43	551	333	151	390	549	571	529
44	40	334	599	391	178	572	403
45	281	335	284	392	490	579	71
81	137	336	78	393	591	595	446
83	519	355	314	394	106	596	76
84	90	356	285	395	475	597	216
85	2	357	96	409	351	599	505
126	382	367	583	433	157		
144	504	375	49	459	318		

De 2-jaarlijkse algemene clubvergadering is telkens een uitstekende gelegenheid gebleken om onze vaste helpers van harte te danken. Deze keer deden we dat, naast de obligate 3 kussen, met een stapeltje pralines en een fles van onze *Kuvee Numismatik*. Maurits Geladi werd gelijktijdig gehuldigd als 'Verdienstelijk lid'. Dames & heren, laat het u smaken!

Koninklijke Nederlandse Munt verruikt Utrecht voor Houten

De Koninklijke Nederlandse Munt vertrekt uit Utrecht. Na eeuwenlang in de Domstad gevestigd te zijn geweest, verhuist het bedrijf binnenkort naar Houten. Vorig jaar verkocht de Nederlandse overheid het bedrijf. Staatssecretaris Wiebes zei het slaan van munten niet langer als overheidstaak te zien. Hij vergat er wel bij te zeggen dat De Koninklijke Nederlandse Munt te maken had met geldproblemen.

Loeiduur De Belgische Groep Heylen werd de nieuwe eigenaar en gaf al direct aan te zullen zoeken naar een goedkoper onderkomen. Topman Didier Clerx noemde het huidige pand in Utrecht "loeiduur en niet efficiënt voor de productie van munten". In Houten is een geschikte locatie gevonden. Op bedrijventerrein Werklandschap Meerpaal wordt een nieuw gebouw neergezet. De muren krijgen een gouden kleurtje om te verwijzen naar de munten.

Historie Met het vertrek komt een einde aan de eeuwenlange band tussen het munthuis en de stad Utrecht. Het bedrijf was er sinds 1567 gevestigd. In 1902 kwam het onder toezicht van de minister van Financiën te staan, tien jaar later werd het een staatsbedrijf. In 1999 kreeg de onderneming het predicaat 'Koninklijk'. De Koninklijke Nederlandse Munt slaat tegenwoordig jaarlijks ruim 254 miljoen euromunten. Niet alleen voor Nederland, maar ook voor België en Luxemburg. Daarnaast levert het bedrijf munten aan bijvoorbeeld Aruba en Malta. Ook worden jaarlijks allerlei soorten herdenkingsmunten uitgegeven. **nos.nl**

Proces spectaculaire museumroof in Berlijn van start: dieven stalen gouden reuzenmunt van 110 kg met ladder en kruiwagen

De roof uit het Bode-Museum in Berlijn van 27 maart 2017 geldt als een van de spectaculairste ooit. Dieven gingen toen aan de haal met een gouden reuzenmunt van ruim 3,6 miljoen euro en maar liefst 100 kg zwaar. Ze deden dat met behulp van een ladder en een kruiwagen. Voor de onwaarschijnlijke diefstal staan nu 4 verdachten terecht.

De reuzenmunt staat ook bekend als de 100 kg zware ‘Big Maple Leaf’, verwijzend naar het esdoornblad, het nationale symbool van Canada. Daar werd de gigantische munt in 2007 in zes exemplaren geslagen door de Royal Canadian Mint. De munten vertegenwoordigden toen een bedrag van 1 miljoen Canadese dollars, aan de huidige koers 656.000 euro. Vandaag wordt de marktwaarde geschat op 3,6 miljoen euro. Op het moment van de diefstal was dat nog 4 miljoen euro.

De Big Maple Leaf is drie centimeter dik en heeft een diameter van 53 centimeter. De munt bestaat uit puur goud. De beeltenis van Queen Elizabeth II prijkt erop, zonder kroon of tiara. De andere kant toont het esdoornblad getekend door Stan Witten.

In 2017 had het Bode-Museum in Berlijn een Big Maple Leaf al zeven jaar in bruikleen van een privé-eigenaar. Maar in de vroege uurtjes op 27 maart van dat jaar werd de reuzenmunt gestolen. Dat was een hele

uitdaging, maar een bende kon de klus blijkbaar toch klaren. Tot grote verbazing van de Duitse politie. Gek genoeg gingen er geen alarmen af en gingen de dieven erg ouderwets te werk. Met een ladder geraakten ze via een raam binnen op de tweede verdieping van het museum. Ze slaagden erin het kogelvrije glas van de kooi rond de munt aan diggelen te slaan. Met een kruiwagen bolden ze de reuzenmunt naar buiten en reden ermee weg in een vluchtwagen. De speurders gaan ervan uit dat de munt niet veel later versmolten werd, omdat het goud anders onverkoopbaar zou zijn.

Vier beschuldigen staan nu terecht voor de roof. Drie van hen behoren tot de Berlijnse beruchte criminele familie-‘R’: Wissam, Ahmed en Wayci R. De vierde verdachte is een beveiligingsagent, Dennis W. Hij zou het trio aan informatie over het museum geholpen hebben. De R-familie maakte deel uit van een grotere criminele organisatie die heel wat zware feiten op haar kerfstok heeft. Tot een moord op klaarlichte dag toe. Vorige zomer nam de politie nog 77 eigendommen ter waarde van 9,3 miljoen euro in beslag, die de familie had aangekocht met crimineel geld.

Het proces zou 12 dagen duren en vindt plaats voor een Berlijnse rechtbank die jeugdzaken behandelt, omdat de drie daders tussen 18 en 20 waren op het moment van de diefstal. De belangstelling van de media is enorm. **hln.be**

Pittig drukwerk,
ook in kleine oplages

**DRUKKERIJ
BAUDOIN**

Drukkerij • Grafische vormgeving
Poederleesteenweg 108 • B-2460 Lichtaart • Tel. 014 55 55 55
e-mail: info@drukkerijbaudoin.be • www.drukkerijbaudoin.be

nul-eurobiljetten

een nieuw verzameldomein?

Ze dwarrelen al even door het numismatisch landschap: de 0-eurobiljetten. Evenals de bijzondere 2-euromunten willen ze bepaalde personen en gebeurtenissen herdenken. Op de website van munthandelaar Theo Peters (www.theopeters.com) vinden geïnteresseerden een overzicht van alle tot dusver verschenen biljetten en lezen we: 'Deze verzamelbiljetten, met thema's van héél Europa, worden vaak in een beperkte oplage gemaakt. De biljetten worden gedrukt bij de officiële drukkerijen van de Europese Centrale Bank en bevatten alle gebruikelijke elementen en beveiligingsvoorzieningen van de eurobiljetten. Het is gèèn wettig betaalmiddel, wél een heus collectors item!' Eén van de laatste nieuwe:

0-eurobiljet Nederland 2019 - 350 jaar overlijden Rembrandt

Biljet uitgegeven naar aanleiding van de 350ste sterfdag van de schilder.

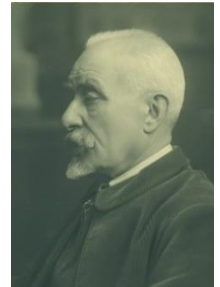
Rembrandt van Rijn (1606-1669) was een van de beroemdste Nederlandse schilders. Onder zijn bekendste werken behoren 'De Nachtwacht', 'Het Joodse Meisje', 'De Staalmeesters' en de 'De anatomische les van Dr. Nicolaes Tulp'. Zijn kunstwerken behoren tot de barokke werken van de Gouden eeuw. Rembrandt was internationaal bekend door zijn levendige scènes uit het dagelijks leven en zijn unieke schilderkunsten met het licht.

De firma Leuchtturm heeft er al een album voor klaar, deze kost 24.95€

De vereniging vzw Limburgse Commissie voor Numismatiek, is na vele jaren werk eindelijk klaar met het boek over zijn levenswerk: zijn medailles. Op 724 pagina's wordt een overzicht gegeven van de grootmeester der medailles en werd hierbij ook veel van zijn ander werk betrokken. Dit monumentaal werk van bijna drie kilo wordt uitgegeven op slechts 110 exemplaren, wat de aankoopprijs brengt op 85€. De kostprijs voor verzenden & verpakken bedraagt 6€ in België en 12,5€ voor Nederland, Duitsland en Luxemburg. U kan het bedrag storten op rekening BE30 7512 0356 1311 (AXABBE22) van vzw Limburgse Commissie voor Numismatiek—Zevenboomkensstraat 17—3570 Alken.

Contact: Luc_vandamme@outlook.com

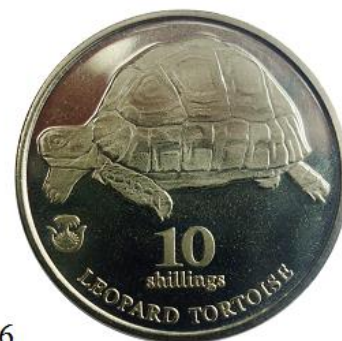
2

7

13

16

nr	land	munt			kwal	mat	inzet
1	Rome	lot met 59 Romeinse munten			div	div	5.00
2	Byzantium	Justinus I	pentanummi – Antiochië	518-527	F	AE	2.00
3	Brabant	Karel V	4 stuiver 'vlieger' – Antwerpen	1539	F	Ag	20.00
4		Maria-Theresia	1/8 ducaton – Antwerpen	1749	F	Ag	5.00
5		Maria-Theresia	dubbel oord – Brussel	1777	ZF	Cu	5.00
6		Omwenteling	dubbel oord – Brussel	1790	F	Cu	1.00
7	België	Leopold I	1/4 franc, gelauwerd	1834	F	Ag	20.00
8		Leopold I	20 centimes	1853	ZF	Ag	40.00
9		Leopold I	module 5 centimes	1856 FR	ZF	Cu	8.00
10		Leopold II	1 frank – Th. met punt	1904 VL	ZF	Ag	2.50
11		Leopold II	1 franc – Th. met punt	1904 FR	ZF	Ag	3.00
12		Leopold II	1 frank – Th. met punt	1909 VL	ZF	Ag	2.00
13		Leopold II	2 frank – Th. met punt	1909 VL	Pr	Ag	3.00
14		Albert I	10 centimen, met ster	1931 VL	ZF	CuNi	40.00
15		Leopold III	20 francs – pos. A	1934 FR/VL	ZF	Ag	3.00
16	Biafra	Republiek	10 shillings, schildpad	2018	FDC	AE	5.00
17	Duitsland	Republiek	5 mark	1977	Pr	Ag	4.00
18	India	George V	1 rupee	1912	Pr	Ag	5.00
19		Republiek	10 rupees	1973	Pr	Ag	6.00
20		Republiek	10 rupees	1975	ZF	CuNi	2.00
21	Ion. Eilanden	Britse Admin.	30 lepta	1849	F	Ag	10.00
22		Britse Admin.	2 lepta	1819	F	Cu	5.00
23	Italië	Republiek	20 lire	1927 - VI	ZF+	Ag	50.00
24	Japan	Mutsuhito	1 yen	1904 (jaar 37)	ZF	Ag	15.00
25	Jemen	Republiek	1 rial	1382/1963	ZF	Ag	10.00
26	Luxemburg	Charlotte	25 cent, medailleslag	1960	Pr	Al	3.00
27	Nederland	Bataafse Republiek	1/2 duit	1808	ZF	Cu	1.00
28		Wilhelmina	1 gulden	1931	ZF	Ag	4.00
29		Wilhelmina	4x 10 cent	1918-19-21-25	F	Ag	1.00
30		Wilhelmina	1 cent 1942-43-44 en 2,5 cent 1903		div	div	1.00
31		Wilhelmina	5x 5 cent	1913-14-14-39-43	div	Ni	1.00
32		Juliana	10 gulden, herdenkingsmunt	1970	Pr	Ag	9.00
33	Niue	Republiek	5 dollars (KM#55)	1992	FDC	Ag	8.00

18

20

21

33

34

36

38

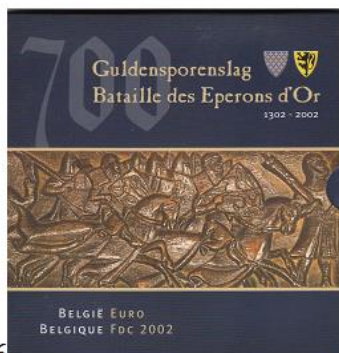
39

nr	item	beschrijving	kwal	mat	inzet
34	Oekraïne	Republiek 200.000 karbovantsiv	1996	FDC	CuNi 5.00
35	Oostenrijk	Republiek 1/2 schilling	1926	ZF	Ag 1.00
36	Portugal	Republiek 2,5 escudos	1943	ZF	Ag 1.50
37		Republiek 50 escudos, herdenkingsmunt	1972	Pr	Ag 1.50
38	Rusland	Republiek 3 roebel, herdenkingsmunt PP	2002	FDC	Ag 15.00
39	Tsjechië	Republiek 25 + 50 korun	1955	Pr	Ag 10.00
40	loten	België: 5 munten uit FDC set	1976	FDC	Cu 1.00
41		België: 1 + 2 centimes (19 stuks)		div	Cu 20.00
42		België: 16x 5 frank (1 Belga)		div	Ni 30.00
43		België: 12 munten vnl. Leopold III		div	Ni 20.00
44		België: 2x module 10 centimes	1853	div	Cu 10.00
45		België: 1 Belga 1930 Fr + 1 frank 1912 VL + 50 cent. 1886 VL		div	div 10.00
46		België: 20 stuks 2 centimes (varianten)		div	Cu 15.00
47	Oman	set met 4 munten	2015	FDC	div 2.50
48	Oezbekistan	set met 4 munten	2018	FDC	div 3.00

nr	item	beschrijving	kwal	mat	inzet
49	Nederland	Juliana: 97 verschillende (!) munten, van 1 cent tot 1 gulden	div	div	5.00
50	medailles	lot: 2 medailles + munt	div	div	5.00
51		lot: 8 medailles	div	div	5.00
52		Pruisen huwelijksmedaillon 20/01/1858	ZF	Ag	2.00
53	plaket	WOI 'Hulde Amerika België ondersteunend' (19x14cm)	Pr	AE	10.00
54	sets	Nederland 6 coincards met 5 en 10 euro, zilver en verzilverd	FDC	div	35.00
55		België 10 euro Noord-Zuidverbinding 2002	FDC	Ag	15.00
56		België BU-set, Guldensporenslag 2002	FDC	div	15.00
57		USA Proof-set met quarters 1999	FDC	div	10.00
58	penningen	lot van 18 penningen, jetons, pins, ...	div	div	1.00
59	boek	Munten van Albrecht en Isabella tot Willem I - V. Keymeulen	ZF	papier	1.00
60		A collection of the coinage of Augustus - Italo Vecchi 1997	ZF	papier	1.00
61	biljetten	België 1 frank - type violet 03-03-1915	F/ZF	papier	1.00
62		België 5 frank - type 1919 07-05-1931	ZF	papier	1.00
63	biljetten	Duitsland 2x 1000 mark, opeenvolgende nrs. 1922	ZF	papier	3.00

52

56

59

62

nr	item	beschrijving			kwal	mat	inzet	
64	biljetten	Duitsland	5x 1000 mark, verschillende ateliers	1922	div	papier	3.00	
65		Duitsland	10 mark Bank Deutscher Länder	1949	ZF	papier	5.00	
66		Frankrijk	5 francs	21-09-1939	F/ZF	papier	1.00	
67		Frankrijk	10 francs	02-02-1939	F/ZF	papier	1.00	
68		Frankrijk	20 francs	04-12-941	F/ZF	papier	1.00	
69		Griekenland	5000 drachme	19-07-1943	ZF	papier	1.00	
70		Italië	100 lire	1937-1942	ZG	papier	1.00	
71		Italië	5000 lire (Christ. Colombo)	1971-1977	ZF	papier	1.00	
72		Nederland	10 gulden	08-01-1943	ZF	papier	1.00	
73		Nederland	2 ½ gulden	01-08-1949	Pr	papier	1.00	
74		Roemenië	1000 lei	09-1991	Pr	papier	1.00	
75	biljetten	wereld	lot met 6 verschillende biljetten		div	papier	1.00	

65

69

div = divers
Ag = zilver

F = fraai
AE = brons-koper

ZF = zeer fraai

Fe = ijzer

Pr = prachtig

Cu = koper

FDC = fleur de coin

UNC = uncirculated

Ni = nikkel

Al = aluminium

Sn = tin

Wie kan helpen?

Luc Pockelé is in het bezit gekomen van een bijzondere Griekse 50 eurocent uit 2002. Deze draagt over de figuur van Eleftherios Venizelos, een belangrijke Griekse staatsman begin 20e eeuw, een merkwaardige figuur: een cirkel, onderbroken door links een davidster (Jodendom), bovenaan een halve maan (Islam) en rechts een kruis (Christendom). In z'n geheel lijkt hij ook nog op een engel met gespreide vleugels.

Luc wil graag meer te weten komen over deze 'geloofsengel'. Graag uw reactie aan de redactie: rudy.dillen@telenet.be, waarvoor dank

Voor onze **4e Zomerbeurs voor Verzamelaars** op zondag 11 augustus 2019 zoeken we nog gelegenheidsstandhouders die graag (een deel van) een verzameling willen afstoten, waar ze op uitgekeken zijn en willen afstoten. Zie je dit zitten? Een tafel kost 5€/m. Neem contact op met frank.lippens1@skynet.be.

De Whsaap

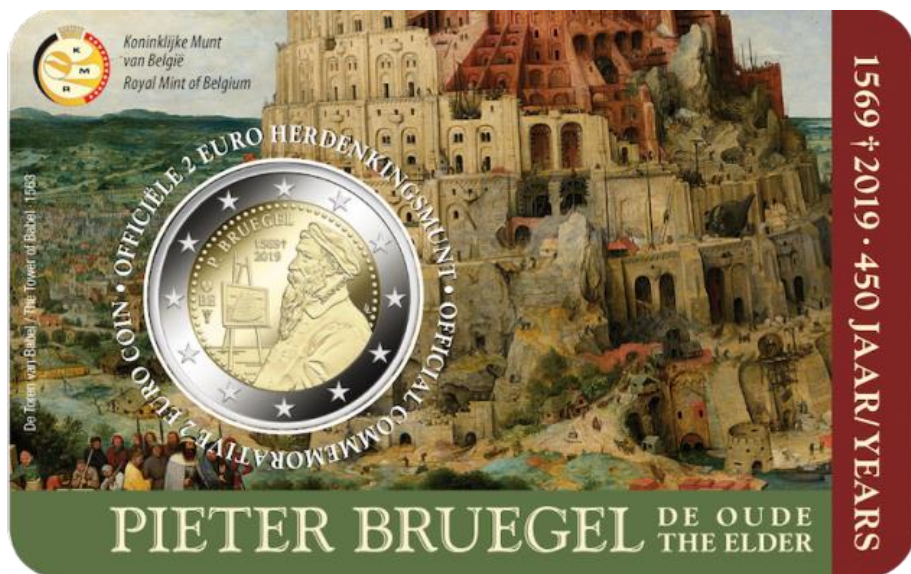
De 4e aap is gearriveerd! Hij is de som van de eerste 3: hij ziet niks, hoort niks en zegt niks ...

Numismatische hulde aan de grootmeester van de Renaissance

Na de Rubensmunten in 2018, is het dit jaar de beurt aan de absolute grootmeester uit de Renaissance, Pieter Bruegel de Oude. Bruegel staat vooral bekend om zijn prachtige landschappen en kleurrijke boerenlevens, maar ook om zijn verbluffende composities die vaak moraliserend zijn en ons even doen nadenken over de mens en zijn wereld. Omdat het dit jaar 450 jaar geleden is dat Pieter Bruegel de Oude ons zijn fabelachtige schat aan meesterwerken naliet heeft de Koninklijke Munt van België 3 schitterende muntuitgiften gerealiseerd.

De 2 euro Bruegelmunt

Deze herdenkingsmunt toont de beeldenaar van Pieter Bruegel met een schildersezel. Dit portret is het enige waarvan met redelijke zekerheid kan worden aangenomen dat het om Bruegel's beeltenis gaat. De kleurrijke coincard is geïllustreerd met 2 van Bruegel's grootste meesterwerken: de *Toren van Babel* en *Boerenbruiloft*.

Deze munt (25.75mm en 8,5g) komt in 2 uitvoeringen: Brilliant Uncirculated (150.000 ex. in coincard) en in Proof (5.000 ex. in luxe etui). De legering is nikkel-messing & cupro-nikkel. De ontwerper is Luc Luyckx.

De zilveren Bruegelmunt van 10 euro.

Het thema rond 450 jaar Bruegel sluit perfect aan bij dat van het Europa-Ster-programma 2019 dat volledig in het teken zal staan van de Renaissance. In de ontwerpen van deze nieuwe Europa-munten werden

telkens details verwerkt waar geld bij te pas komt en afkomstig zijn uit Bruegel's meesterwerken. Zo prijkt op de voorzijde van deze zilveren munt een detail uit de pentekening *De Strijd tussen de geldzakken en de geldkisten*, of arm versus rijk. De oplage bedraagt 5.000 stuks in een luxe etui. Zilvergehalte: 925/1000, 18,75g en 33mm.

De gouden Breugelmunt van 50 euro

Voor de gouden Breugelmunt baseerde ontwerper Luc Luyckx zich dan weer op het allegorische schilderij *De zeven hoofdzonden* waartoe ook de gierigheid behoort. Avaritia, de vrouwelijke personificatie van deze hoofdzonde, zit tussen geldkist, geldzakken en geldbuidel, met daarnaast een 'gebekte' dienaar die de munten in de kist deponeert. Gehalte 999/1000, 6.22g, 21mm.

Bron: Muntinfo 77, Magazine van de Koninklijke Munt van België.

Expo 'Bruegel - Unseen Masterpieces' een virtuele loop op Bruegel

Bijna 450 jaar later blijft de kunst van de Vlaamse kunstenaar Pieter Bruegel de Oude fascineren, vooral omdat er slechts zo'n 40 Bruegels bekend zijn. De expo 'Bruegel - Unseen Masterpieces' laat je deze grootmeester virtueel (her)ontdekken.

Pieter Bruegel de Oude (1525-1569) wordt te vaak ten onrechte afgeschilderd als die koddige schilder van Brabantse landelijke bruiloften, van dansende beren en rijstpapetende kinderen. Niet voor niets is zijn bijnaam 'Boeren-Bruegel', en toch was hij veel meer dan dat. Uit zijn biografie blijkt duidelijk dat hij zeker contacten had met intellectuele kringen, een studiereis naar Italië onderneemt en op de hoogte is van de nieuwste wetenschappelijke ontdekkingen. Hoe zou hij anders een gordeldier of luipaard kunnen schilderen, dieren die in zijn tijd maar net ontdekt waren? Te weinig mensen weten dat de 2e grootste Bruegel-collectie te bewonderen is in Brussel. Het Museum voor Schone Kunsten grijpt dit jaar de 450e sterfdag van de schilder aan voor een tentoonstelling waarbij de bezoeker het hele oeuvre van de Vlaamse grootmeester en al zijn verborgen details en verhalen virtueel kan beleven met de nieuwste technologieën: gigapixel-afbeeldingen en het 'Google Art Project'. Op grote, interactieve computerschermen wordt microscopisch ingezoemd op diverse werken, waardoor details zichtbaar worden die anders met het blote oog niet waarneembaar zijn. Zo voel je als het ware de meesterlijke verftoets van Pieter Bruegel.

'Bruegel-Unseen Masterpieces', nog tot 2020 in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, Regentschapsstraat 2, 1000 Brussel. Inkom 10€.

**Muntenpuzzel: 9 meerkeuzevragen crown 1949 Nieuw-Zeeland,
voorgenomen koninklijk bezoek**

- 1. Waarom ging het voorgenomen koninklijk bezoek niet door?**
E - onenigheid tussen Groot-Brittannië en Nieuw-Zeeland
A - de koning was ziek
O - de koning overleed
- 2. Hoe heette de broer van George VI die troonsafstand deed?**
L - Edward VIII M - Charles V N - William IV
- 3. Wat stellen de 4 sterren op de kz voor?**
K - de 4 grootste steden: Auckland, Wellington, Hamilton, Christchurch
A - een christelijk kruis
L - het sterrenbeeld Zuiderkruis
- 4. Wat stelt het zilvervaren op de kz voor?**
M - symbool van het koningschap
P - attribuut dat de koning verondersteld werd te dragen bij zijn bezoek
B - nationaal symbool van Nieuw-Zeeland
- 5. Wat is een hei-tiki? (zie foto volgende bladzijde)**
A - verering van de Maori-voorvaders
E - verering van de heilige dieren van de Maori's
L - een Maori-halsketting
- 6. Waarom dragen de Maorivrouwen een hei-tiki rond de hals?**
A - om vruchtbaarheid af te smeken
B - om hun Maori-identiteit te tonen
D - als symbool van hun Maori-clan
- 7. Wat stelt de figuur op de hei-tiki voor?**
C - de godin van de bevalling R - een klein kind S - een aapje
- 8. Deze munt is een crown. Hoeveel shilling gaan er in een crown?**
L - 20 T - 12 K - 5
- 9. Wat is de legering metaal is deze munt?**
S - 50 Ag, 40 Cu, 5 Ni, 5 Zn R - 50 Ag, 50 Cu N - 75 Cu, 25 Ni

naam

postnummer woonplaats

Opdracht:

Breng de overeenkomstige letter bij het goede antwoord over in onderstaande tabel en bekom alzo het te zoeken woord.

1	2	3		4	5	6	7	8	9
			-						

Schiftingsvraag:

Wat is het gewicht van het Nieuw-Zeelandse stenen amulet (hei-tiki), dat op 14 april op onze bestuurstafel zal liggen?

--	--	--

gram

Om deel te nemen aan deze muntenpuzzel volstaat het deze strook duidelijk ingevuld, tijdens de clubactiviteit van 14 april, vóór 11u, te deponeren in de rode puzzelbox op onze bestuurstafel.

PS. Er zullen tevens invulstrookjes klaarliggen op onze tafel. **Succes!!**

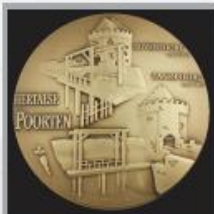

MAUQUOY®

since 1875

SPECIALIST in MEDAILLES - ERETEKENS - PENNINGEN

Wenst U meer te weten over de aangeboden mogelijkheden,
bezoek onze website of contacteer ons vrijblijvend.

www.mauquoy.com

medal@mauquoy.com

014/50.79.10

di 2	AEN Brussel-Bowlmaster-Rue Van Zande 45, 1080 Brus.	vanaf 18u
za 6	EGMP Dendermonde -t'Klokske -Pijndersln 90, Denderm NK Hasselt - C.C. Parketzaal - Kunstlaan 5, 3500 Hasselt Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent Europese Verz. Beurs - St-Katelijnestr. 29, 1000 Brussel Promotie van de Medaille - Voorjaarsveiling Eurovolley Center - Beneluxlaan 22, 1800 Vilvoorde	12-17u 13-16.30u 12-16u 8-11u 14-17u
zo 7	EGMP Leuven- Bowl. ANGLO, Pleinstraat 53, 3220 Holsbeek EGMP ZW-Vlaan - Kartouchke, Ingelmunsterstr. Izegem Edelweissje- St-Katarina, N. Cleynaertsln 1, 3500 Hasselt Wase Ruilclub - Den Hof - H. Heymanplein 7, St-Niklaas	9-12.30u 8.30-12u 8.30-12u 9-12u
ma 8	EGMP Brugge - CM. - Kon. Astridlaan 2, St-Michiels-Br.	vanaf 19u
di 9	NK Zeeland- Hof Mondriaan, Vrijlandstr. 28, Middelburg	18.30-21u
wo 10	NK Brabant- Bar Le Duc - Korenbrugstr, 'sHertogenbosch	20-21.30u
vr 12	N.K. Berthout - Offendonk - Den Haes 8A, St-Kat-Waver	18-22.30u
za 13	EGMP Antverpia - Ruggehof- F. Van Dijkstr 46, Deurne AEN Nijvel- Coll. St-Gertrude-Faubourg de Mons, Nijvel AEN Verviers- École St-fiacre, Rue du Husquet 26, Dison Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent Europese Verz. Beurs - St-Katelijnestr. 29, 1000 Brussel Spring PaperMoneyFair Maastricht De Polfermolen - Plenkertstraat 50, Valkenburg a/d Geul	12.30-16u 14-17u 8-12u 12.30-17u 8-11u za: 9-18u zo: 10-16u
zo 14	EGMP Herentals -St-Antonius- Kapucijnenstr Herentals AEN Vielsalm - Salle Quartier de la Gare, 6690 Vielsalm N.K. St-Truiden - Oud Atheneum - Zoutstr. 6, St-Truiden	8.30-12u 9-12u 7.30-12u
di 16	N.K. Limburg - Le Theatre Hotel, Vrijthof 50, Maastricht	van 19.30u
za 20	Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent Europese Verz. Beurs - St-Katelijnestr. 29, 1000 Brussel	12-16u 8-11u

zo 21	EGMP ZW-Vlaand. -'t Waaihof, Graaf de Smet de Naeyerlaan 18, Kortrijk AEN Luik - Collège St-Servais, Rue St-Gilles 104, Luik Num. Wetthra - C.C. De Poort - Markt 27, 9230 Wetteren Wase Ruilclub - Den Hof - H. Heymanplein 7, St-Niklaas Go Collections - Centre Culturel, Rue Haute 1, Gosselies	13-16u 8.30-12u 9-12u 9-12u 8.30-12u
za 27	Diestse Studiekring - Elckerlyczaal, CC Begijnhof, Diest MEDEC - Ruggenhof - Frans Van Dijkstraat 46, Deurne Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent Achter Olmen - St-Jansberg - Weerterstwg. 3680 Maaseik	14.30-17u 12.30-16u 12.30-16u 13-16u
zo 24	EGMP Aalst - SC Immerzeel - R. Novarumstraat 4, Aalst EGMP Tienen - 't Hoekske - Oude Leuvensestr 93, Tienen AEN La Louvière - Coq Wallon- Place J Mansart 7, La-L.	9-12.30u 9-12u 8.30-12u
www.egmp-vzw.be		

VAN ECCELPOEL - food & drinks with a (hi)story

VERSMARKT - WIJN - BIER - STERKE DRANKEN

*Vrije toegang in onze wijnkelder:
Dagelijks meer dan 50 wijnen te proeven!*

Van Eccelpoel
Lierseweg 20 - 2200 Herentals
014 21 26 93
bestellingen@vaneccelpoel.com
www.vaneccelpoel.com

Openingsuren:
Maandag: 12u - 18u
Dinsdag - Vrijdag: 09u - 18u
Zaterdag: 08u - 18u
Zon- en feestdag: 08u - 12u

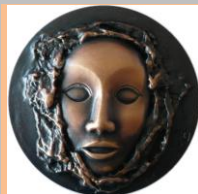

munt

KOERIER

onafhankelijk maandblad in benelux
voor munten en penningen

vr 5 & za 6 april
Postzegel- en Muntenbeurs
Antwerp Expo
Jan Van Rijswijcklaan 191, Wilrijk
www.antwerpfila.be

za 6 april **Voorjaarsveiling** 14-17u
Promotie van de Medaille

EuroVolleyCenter - Beneluxlaan 22, Vilvoorde
luc_vandamme@outlook.com 0478-265202

ma 8 april Einddatum Veiling FDC www.fleurdecoin.eu

Fleur de Coin

Numismatiek

tel 0032 (0)9 233 31 38
0032 (0)477 55 02 13
info@fleurdecoin.be

za 13 april **Maastricht** zo 14 april

Spring PaperMoneyFair

De Polfermolen

Plenkertstraat 50, Valkenburg a/d Geul

www.papermoney-maastricht.eu

PaperMoneyFair

Maastricht Valkenburg Netherlands

zo 14 april **Grote Internationale Muntenbeurs** 9-16u

Cercle Numismatique de Luxembourg

Au Casino 2000 - Rue Th. Flamming, L-5618 Montdorf-les-Bains

za 27 april 14.30-17.30u

Diestse Studiekring voor Numismatiek

2 lezingen en een ledenveiling

met Johan van Heesch en Jan Moens

zaal Elckerlyc - Cult. Centrum Begijnhof, Diest

za 27 april **MEDEC - Medailles & Eretekens** 12.30-16u

Zaal Ruggenhof - Frans Van Dijkstraat 46, 2100 Deurne

www.vereniging-medec.be h.j.jacobs@skynet.be 03-6455018

HJR Fine Arts sprl

Hadrien J. Rambach, expert

Rue du Noyer 282-28
1030 Bruxelles

☎ +33 659 604 736

✉ coinadvisor@yahoo.co.uk

Numismatique

Conseil pour l'achat et la vente
de monnaies antiques d'exception

Glyptique

Étude, achat et vente de pierres gravées
antiques, Renaissance et néoclassiques

Hadrien J. Rambach

Représentant pour la Belgique

MAISON PALOMBO GENÈVE

Prise de dépôts pour vente aux enchères

Cabinet Numismatique Maison Palombo

24 rue de la Cité

1204 Genève (Suisse)

☎ +41 223 109 197

✉ palombo.geneve@gmail.com

Comptoir Marseillais de Bourse

22 la Canebière

13001 Marseille (France)

☎ +33 491 549 394

✉ palombo@wanadoo.fr

Change et Numismatique Toulonnais

28 avenue Jean Moulin

83000 Toulon (France)

☎ +33 494 935 136

✉ comptoirdechange@wanadoo.fr

JEAN ELSEN & ses Fils n.v.

VEILING 140 · 16 MAART 2019

ONZE EXPERTEN SCHATTEN GRATIS UW VERZAMELING EN BETERE
MUNTEN DIE WORDEN INGELEVERD VOOR ONZE VEILINGEN.
DE CATALOGUS WORDT IN HEEL DE WERELD VERSTUURD.
OP ONVERKOCHTE LOTEN ZIJN ER GEEN KOSTEN.

Tervurenlaan 65
B-1040 Brussel

Tel: +32-2-734.63.56
Fax: +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu